

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 1

DOM
2019-08-13
Meddelad i Malmö

Mål nr
1359-19

Sida 1 (9)

SÖKANDE

Svenska Tungdykargruppen AB, 556739-5529
Örjasvägen 22
792 36 Mora

Ombud: advokaten Peter Thors
Advokatbyrån Hellgren Linander KB
Box 24053
104 50 Stockholm

MOTPARTER

1. Trelleborgs kommun
Rådhuset
231 83 Trelleborg

2. Svensk Sjöentreprenad i Malmö AB, 556223-2172
Oljevägen 14
211 24 Malmö

Ombud för 2: advokaten Per Jadelind
Amber Advokater
Kungsgatan 7
Box 363
301 09 Halmstad

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller Svenska Tungdykargruppen AB:s ansökan om ingripande enligt LOU och förordnar att upphandlingen avseende Muddrings-tjänster, SEN 2018/406, får avslutas först sedan rättelse gjorts genom förnyad anbudsutvärdering. Vid den förnyade anbudsprövningen får anbudet från Svensk Sjöentreprenad i Malmö AB inte beaktas.

KONKURRENSVERKET	
2019-08-13	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

Dok.Id 497677

Postadress
Box 4522
203 20 Malmö

Besöksadress
Kalendegatan 6

Telefon
040-35 35 00

E-post: kansli1.fma@dom.se
www.forvaltningsrattenimalmo.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Trelleborgs kommun genomför upphandling avseende Muddringstjänster SEN 2018/406 och avser ramavtal gällande muddring, främst rensuddring av inseglingsrännor och ibland innerhamnar. Upphandlingen genomförs enligt reglerna om öppet förfarande i LOU.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Svenska Tungdykargruppen AB (STDG) ansöker om överprövning och yrkar att upphandlingen ska rättas på så sätt att anbudet från Svensk Sjö-entreprenad i Malmö AB (SSE) förkastas. Bolaget anför därvid bl.a. följande.

Anbudet från SSE är inte komplett då bolaget inte har angivit pris på en post i den prisbilaga som anbudsgivarna skulle fylla i. Anbudet borde därför rätteligen ha förkastats. Trelleborgs kommun har istället givit SSE möjlighet att komplettera sitt anbud genom att ange ett pris på den post där uppgift saknades. LOU ger dock inte den upphandlande myndigheten möjlighet att låta en anbudsgivare komplettera en saknad prisuppgift. Härigenom har STDG, som annars tilldelats kontrakt, lidit skada. För att felet ska få rättas krävs också att det utan större svårigheter ska kunna förstås vad som rätteligen skulle ha angetts. För att ett förtydligande eller komplettering ska kunna ske förutsätts att det finns någon uppgift i anbudet som kan kompletteras eller förtydligas (Kammarrätten i Jönköping mål nr 834-12 och Kammarrätten i Sundsvall mål nr 2520-11). Eftersom prisuppgiften helt saknades i anbudet fanns ingen sådan uppgift att komplettera eller förtydliga. Av HFD 2016 ref. 37 I och II framgår att för det fall att ett anbud inte uppfyller ställda krav ska detta förkastas.

Vidare har SSE inte uppfyllt kravet att tydligt redovisa offererade fartyg, fordon och maskiner inklusive tekniska specifikationer. Enligt kravspecifikationen under rubriken Teknisk specifikation framgår att offererade fartyg, fordon och maskiner tydligt redovisas inklusive tekniska specifikationer. Vidare framgår att det förutsätts att antagen entreprenör har en kapacitet som vid varje tillfälle kan trygga tekniska förvaltningens behov. Detta kommer att kontrolleras gentemot offererade fartyg/maskiner. Syftet var med andra ord att kommunen utifrån uppgifterna skulle kunna kontrollera anbudsgivarens tekniska kapacitet. SSE har endast givit in en broschyr som utvisar vilka resurser som finns att tillgå i den företagsgrupp som SSE tillhör. Anbudet borde rätteligen ha förkastats.

SSE:s angivna pris på resursen muddarfartyg, inklusive besättning har dessutom varit onormalt lågt, varför kommunen varit skyldig att begära in förklaring till det låga priset. För resursen muddarfartyg inklusive besättning har SSE angivit ett pris om 2 100 kr/tim. Priset är nästan hälften av det pris som STDG har lämnat, och mindre än hälften av det pris den tredje anbudsgivaren har lämnat. Enligt STDG:s bedömning är det osannolikt att det i det angivna priset för muddarfartyg ingår alla resurser som krävs för att utföra muddringsarbete.

Trelleborgs kommun (kommunen) anser att ansökan ska avslås och anför därvid i huvudsak följande.

En upphandlande myndighet har enligt LOU rätt att begära in förtydligande vid ett fel såsom felskrivning, felräkning eller något annat fel. I detta fall där SSE lämnat in en prisbilaga med en missad prisuppgift som uppenbart skulle vara en nolla får kommunen lov att begära in ett förtydligande för att säkerställa att så var fallet. Detta förtydligande skedde innan tilldelningsbeslut meddelades och i begäran om förtydligande rövdes inga uppgifter om utfallet eller någon annans anbud. Att lämna rutan tom eller att skriva en

nolla ger exakt samma utfall. I och med att SSE lämnat priset noll i två andra rutor kan det inte ses som orimligt att även priset i den tomma rutan skulle vara noll. Det hade krävts att SSE uppgav ett pris på minst 4 176 kr för att resultatet skulle ha ändrats och SSE inte placerat sig som etta.

Gällande att STDG påstår att SSE:s anbud skulle ha ett onormalt lågt pris, kan kommunen överhuvudtaget inte hålla med om. Kommunen har en mycket erfaren beställare inom muddringstjänster som har god kontroll på marknaden. Kommunen har bedömt SSE:s priser som fullt rimliga.

Angående påståendet om att SSE inte har lämnat ett komplett anbud då de inte inkommit med tydlig information om offererade fartyg, fordon och maskiner inklusive tekniska specifikationer anser kommunen att SSE har inkommit med efterfrågad information. Kommunen har kontrollerat samtliga fartyg, fordon och maskiner vid utvärderingen och utan tvekan ansett att de fartyg, fordon och maskiner som SSE offererat uppfyller kraven för att utföra muddringstjänster efter det behov som kommunen angett i upphandlingsdokumenten.

För det fall att bedömningen görs att kommunen agerat felaktigt anser kommunen att upphandlingen ska göras om.

Svensk Sjöentreprenad i Malmö AB (SSE) bestrider bifall till ansökan om överprövning och anför bl.a. följande.

Det finns inte förutsättningar för ingripande enligt LOU. Den komplettering som efterfrågades av Trelleborgs kommun och det svar som lämnades av SSE ska ses som ett förtydligande av att SSE endast begärde ett timpris för pråmen oavsett tidpunkt. Det ska inte anses vara ett nytt pris som STDG anför. Det framgår av kommunens förfrågan att kommunen uppfattat det som att de var samma pris för pråmen oavsett tidpunkt och att kommunen

enbart ville få detta bekräftat. Förtydligandet som SSE tilläts ge kan inte anses ha medfört någon särbehandling eller konkurrensbegränsning. Dessutom hade förtydligandet inte någon betydelse för resultatet av utvärderingen.

När det gäller vilka resurser som SSE har att tillgå och som offereras i anbudet, så framgår dessa och dess tekniska specifikationer av bifogade dokument till anbudet. Där framgår också att SSE har en kapacitet som vid varje tillfälle kan trygga kommunens behov. I denna del hänvisar SSE även till vad som anförts av kommunen i målet. SSE:s anbud uppfyller alltså de krav som ställts i förfrågningsunderlaget i denna del.

Det bestrids även att SSE:s anbudspris på muddarfartyg inklusive besättning är onormalt lågt. Det framgår även av kommunens yttrande i denna del att kommunen inte heller anser att anbudet är onormalt lågt. Att övriga anbudsgivare inte kan eller vill lämna pris i nivå med de priser som SSE lämnat innebär inte att SSE:s pris är onormalt lågt. SSE förfogar över efterfrågade fartyg, fordon och maskiner och kan offerera till de lämnade priserna i anbudet. Alla anbudsgivare har olika förutsättningar och olika kostnader för sin verksamhet och sin utrustning beroende bland annat på organisation, avskrivningar och utrustningens ålder och skick. Det ska vidare framhållas att SSE följer gällande regler och föreskrifter samt betalar sin personal avtalsenliga löner och sörjer för en god och säker arbetsmiljö. Det fanns ingen anledning för kommunen att begära att SSE skulle förklara sitt pris. Även i denna del har således reglerna och principerna för offentlig upphandling upprätthållits.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Upphandlande myndigheter ska enligt 4 kap. 1 § LOU behandla alla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Enligt 20 kap. 4 och 6 §§ LOU kan förvaltningsrätten pröva om en upphandlande myndighet har brutit mot någon bestämmelse i lagen och, på talan av en leverantör som har lidit eller kan komma att lida skada, besluta att en upphandling ska göras om eller får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Vid överprövningar enligt LOU gäller att förvaltningsrätten i princip endast prövar de särskilt angivna frågor som sökanden tar upp.

För att konkurrens ska kunna ske på lika villkor krävs ett klart och tydligt förfrågningsunderlag. Av förfrågningsunderlaget ska det framgå vilka krav som måste uppfyllas för att anbudet ska kunna antas. Sådana krav måste upprätthållas och ett anbud som inte tillgodoser dessa krav får inte antas.

STDG gör gällande att SSE inte uppfyller upphandlingens krav angående att tydligt redovisa offererade fartyg, fordon och maskiner inklusive tekniska specifikationer. Enligt Kravspecifikationen i förfrågningsunderlaget, Teknisk information, ska offererade fartyg, fordon och maskiner inklusive tekniska specifikationer tydligt redovisas. Kommunen har utifrån SSE:s inlämnade anbud gjort bedömningen att kravet är uppfyllt. Förvaltningsrätten anser inte att STDG har förmått visa att kommunen i denna bedömning agerat i strid med LOU.

STDG anför vidare att SSE:s anbudspriser är onormalt låga och att Trelleborgs kommun borde ha begärt in en förklaring till detta. Kommunen har

däremot funnit att de av SSE lämnade priserna är fullt rimliga varvid någon förklaring inte varit nödvändig. Förvaltningsrätten finner inte anledning att göra någon annan bedömning i detta hänseende.

STDG gör härutöver gällande att kommunen borde ha förkastat SSE:s anbud eftersom bolaget inte angett timkostnaden för pråm i den till förfrågningsunderlaget bifogade prisbilagan.

Av den av SSE bifogade prisbilagan framgår att bolaget har prissatt timkostnad för vardagar kl. 07-18, timkostnad övrig tid samt timkostnad väderavbrott avseende Mudderfartyg inkl. besättning, Pråm, bogserbåt inkl. besättning samt för extra gubbe. Vidare framgår att bolaget har utelämnat att ange ett pris för timkostnad övrig tid avseende Pråm.

Frågan är således om kommunen borde ha förkastat SSE:s anbud med anledning av att bolaget inte har angett en timkostnad för Pråm avseende övrig tid i prisbilagan eller om bolaget på kommunens förfrågan hade möjlighet att i efterhand uppge att de hade för avsikt att begära noll kronor för den icke-prissatta pråmen avseende övrig tid.

Av förfrågningsunderlagets upphandlingsföreskrifter framgår under inlämning av anbud bl.a. att anbudsbilagor bifogas endast vid begäran i förfrågningsunderlaget. Vidare framgår av kravspecifikationen i förfrågningsunderlaget under rubriken priser följande: Fyll i bifogad prisbilaga: "prisbilaga" samt bifoga ifylld prisbilaga.

Av 4 kap. 9 § LOU framgår att en upphandlande myndighet får tillåta eller begära att en leverantör rättar en felskrivning, felräkning eller något annat fel i en handling som har getts in av leverantören. Myndigheten får också tillåta eller begära att en leverantör förtydligar eller kompletterar en sådan handling.

En sådan åtgärd ska vara förenlig med principerna om likabehandling och öppenhet. I förarbetena till bestämmelsen (prop. 2015/16:195 s. 446 f.) anges bl.a. följande (ej citat). Av likabehandlingsprincipen följer att anbud som huvudregel inte får ändras sedan tidsfristen för anbud har löpt ut. Det torde därför stå klart att avsikten med direktivbestämmelserna inte är att tillåta materiella ändringar av lämnade anbud. De åtgärder som kan vidtas enligt artikel 56.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (LOU- direktivet) kan enligt regeringens mening sammanfattas med begreppen rättelse av fel, förtydligande och komplettering. Gemensamt för dessa åtgärder är att de inte innebär att anbudet ändras i sak. Enligt regeringens mening uttrycker direktivbestämmelserna att handlingar som har getts in av leverantörer får rättas, kompletteras eller förtydligas, om det är förenligt med principerna om öppenhet och likabehandling. Bestämmelserna torde därmed i huvudsak motsvara de nuvarande bestämmelserna i lagen (2007:1091) om offentlig upphandling och lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster. En avgörande skillnad är dock att rättelse av fel får göras enligt direktivbestämmelserna även om felet inte är uppenbart för den upphandlande myndigheten eller enheten.

Av praxis från kammarrätterna följer att med förtydligande och komplettering avses endast att tidigare lämnade uppgifter konkretiseras, det vill säga att tidigare lämnade uppgifter inte får ändras eller ersättas av nya uppgifter. En komplettering förutsätter således att det finns uppgifter i anbudet som kan kompletteras (jfr Kammarrätten i Jönköping mål nr 834-12 och Kammarrätten i Sundsvall mål nr 2520-11).

I det här aktuella målet handlar det om en utelämnad prisuppgift. Utgångspunkten är därför att SSE:s anbud brast i kravuppfyllelse. Frågan är om denna brist har kunnat avhjälpas på det sätt som skett i upphandlingen.

Det låter sig svårligen förstås vad en utelämnad prisuppgift de facto innebär. Eftersom prisuppgiften helt saknas i anbudet fanns ingen uppgift att komplettera eller förtydliga. Det kan inte anses ha stått klart att SSE avsett att ange noll i den aktuella prisrutan.

Sammantaget bedömer förvaltningsrätten att det inte rör sig om en fel-skrivning, felräkning eller något annat fel i en handling som kan rättas eller förtydligas med stöd av 4 kap. 9 § LOU. Den rättelse som kommunen har tillåtit SSE att göra har därmed inneburit en otillbörlig fördel i upphandlingen för SSE och kommunen har därmed brutit mot likabehandlingsprincipen. STDG har därigenom lidit eller riskerat att lida skada. Det finns följaktligen grund för ingripande i upphandlingen. Upphandlingsfelet har inte påverkat det konkurrensuppsökande skedet. Upphandlingen ska därför avslutas genom en ny anbudsprövning, vid vilken anbudet från SSE inte får beaktas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-05)

Anders Mattsson

Astrid Lindeskog har föredragit målet.

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.

